

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės mero
2024 m. liepos 12 d.
potvarkiu Nr. M-802

PATVIRTINTA

Kauno lopšelio-darželio „Vyturėlis“
direktoriaus 2024 m. liepos 12 d.
įsakymu Nr. V-49

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „VYTURĖLIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Kauno lopšelio-darželio „Vyturėlis“ (toliau – Darželis) ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) atnaujinta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėse (2023) pateiktu požiūriu į vaiką ir vaikystę (1 pav.), vaiko raidą, poreikius, ugdymo(si) būdus, juo grindžiamas visas Programos turinys. Programos paskirtis yra pateikti esminius susitarimus dėl vaikų nuo 1 iki 5 (6) metų ugdymo(si), siekiant užtikrinti kokybišką ikimokyklinį ugdymą(si) ir ugdymo(si) tęstinumą.

Darželio Programa grindžiama sociokultūrine raidos teorija, nukreipta į visuminę vaiko raidą, kur vaikas aktyviai sąveikauja su aplinkiniais, ne imituoja, bet per sąveikas plėtoja psichikos galias ir kuria savo asmenybę. Mokytojas yra įsitraukiantis į socialines sąveikas ir skatinantis vaikų tarpusavio sąveikas. Programai artima ekologinių sistemų teorijos prieiga nukreipta į visuminę vaiko kaip žmonijos bendruomenės nario raidą ir holistinį požiūrį į ugdymą(si). Mokytojas kuriantis palankią ir įtraukią mokymosi aplinką, atsižvelgiantis į skirtingas vaikų kultūras, individualius poreikius/bruožus ir patirtis. Kasdienės ugdomosios veiklos ir socialinės sąveikos yra vaikų raidos ir ugdymosi „varikliai“.

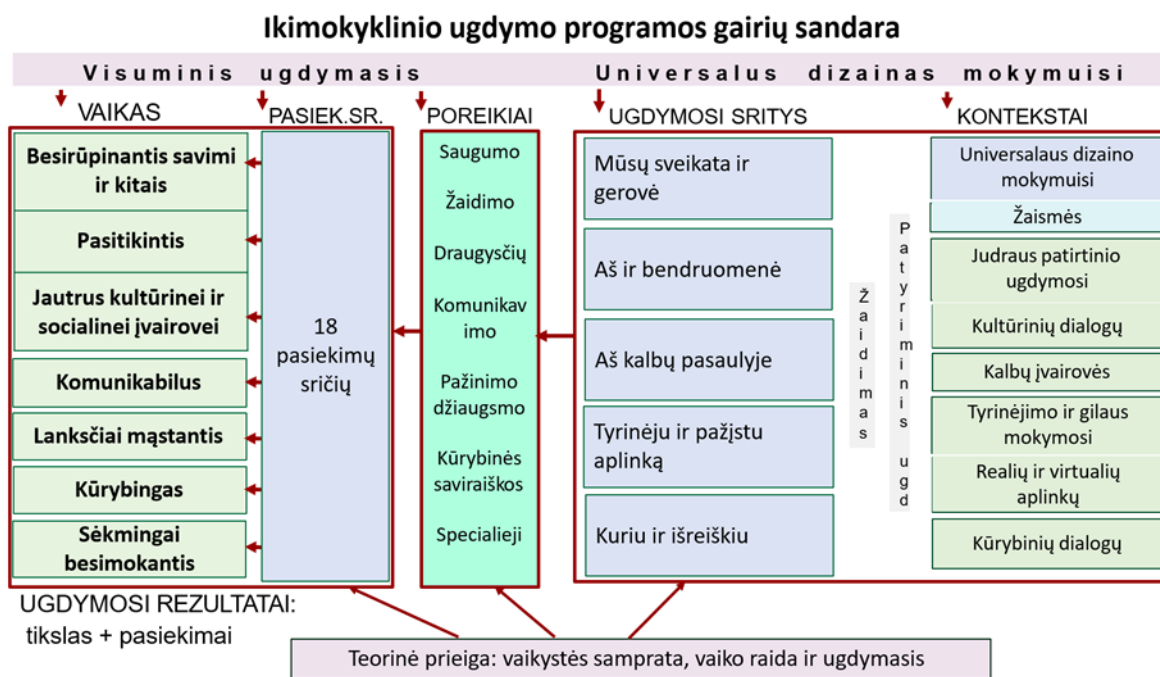
Siekiant įtraukaus, visiems vaikams prieinamo ir sėkmingo ugdymosi, Programoje įtvirtinama universalus dizaino prieiga (toliau – UDM). UDM yra viena iš įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo priemonių, kuri orientuota į visų besimokančiųjų poreikių užtikrinimą. Tai tarpdisciplininių edukologijos ir neuromokslų tyrimų įrodymais pagrįsta ugdymo sistema, skatinanti lanksčiai derinti didaktinius sprendimus su neurokognityviniais procesais, vykstančiais besimokančiųjų nervų sistemoje mokymosi proceso metu. Tyrimų rezultatai pagrindžia, kad vaikai, ugdomi remiantis UDM prieiga, pasiekia aukštų, jų potencialą atitinkančių rezultatų ir išsiugdo tikslingai motyvuotų, smalsių asmenų gebėjimus bei strategiškai kryptingos veiklos organizavimo kompetencijas.

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), UDM, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla. Juo vadovaujamosi atnaujinant Programą, išlaikant ir plėtojant savitą Darželio ugdymo(si) modelį

Atnaujinamoje Programoje numatomi vaiko ugdymosi žaidžiant ir patirtinio ugdymosi būdai, atitinkantys vaikų prigimtį ir raidos poreikius.

Ankstyvajai vaiko raidai būdingas spartus netolygus augimas, veiksmų, mąstymo ir kalbos vystymosi nevienalaikiškumas. Kiekvieno vaiko raida ir ugdymasis pasižymi unikaliais bruožais. Mokytojas pasitiki vaiko natūraliomis galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas prigimtinėms galioms plėtotis, pripažįsta ir gerbia skirtybes ir pasiekimų įvairovę. Kiekvienas vaikas aktyviai mokosi,

daugelį dalykų atranda pats, savu būdu ir laiku. Vaikai turi sumanymų, nuolat ieško naujų veiklų ir iššūkių, padedančių tobulėti. Mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdami jiems aktualų turinį ir veiklas. Vaikų tarpusavio dialoguose ir dialoguose su suaugusiaisiais konstruojamos bendros prasmės. Vaikų grupėje vyrauja nuomonių ir raiškos įvairovė, vaikai mokosi girdėti vienas kitą, skatinama mokymosi vieniems iš kitų kultūra. Vaikų mąstymo sinkretiškumas, pasaulio kaip nedalomos visumos matymas suponuoja visuminį požiūrį į ugdymą(si). Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymasis.

1 pav. Ikimokyklinio ugdymo programos gairių sandara

Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

Programoje pateikiamos pamatinės vertybės, kuriomis grindžiamas visas Programos turinys.

1. vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;
2. vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;
3. saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;
4. lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;
5. lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;
6. pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

7. bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

8. kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Vaikų poreikiai

Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą:

1. žaidimo poreikis – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus;

2. saugumo poreikis – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu;

3. draugysčių poreikis – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

4. komunikavimo poreikis – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūriniais ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonės ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;

5. pažinimo džiaugsmo poreikis – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

6. kūrybinės saviraiškos poreikis – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių;

7. Programa atliepia ir tenkina unikalius kiekvieno vaiko poreikius, tarp jų ir specialiuosius ugdymosi poreikius.

Vaikai yra aktyvūs ugdymo(si) turinio ir proceso kūrimo dalyviai, įsitraukiantys, atliepantys, siūlantys, ir taip dalyvaujantys su jų ugdymusi susijusiuose sprendimuose. Vaikų reagavimo į ugdymo(si) situacijas stebėjimas, įsiklausymas į vaikų nuomonę padeda mokytojui geriau suprasti momento čia ir dabar poreikius ir jais grįžti ugdymo(si) procesą.

Mokytojas drauge su vaikais mokykloje kuria demokratiškus procesus. Vaikai skatinami susitarti, dalintis, išreikšti savo nuomonę, mokytis kurti taisykles ir jų laikytis.

Demokratiško ugdymo(si) aplinkoje vaikai atranda ir auginasi autentišką lyderystę. Kiekvienas vaikas turi galimybę išbandyti lyderio vaidmenį skirtingose situacijose. Mokytojas visais būdais skatina vaikus pripažinti ir priimti įvairiopus lyderystės apraiškas;

Vaikai yra neatsiejami savo aplinkų ir veiklų vertinimo dalyviai ir, padedami mokytojo, atranda būdus, kaip savo pajautą ar nuomonę išreikšti ir parodyti kitiems.

Vaikai ugdomi stebėdami, veikdami spontaniškai, užsikrėsdami patrauklia, malonumą teikiančia veikla ir pagal savo jėgas, poreikius bei pomėgius įsitraukdami į mokytojo organizuotą kryptingą veiklą:

1. vaikų ugdymasis žaidžiant. Žaismingumas natūraliai būdingas vaiko santykiui su pasauliu, yra viso jo veikimo ir ugdymo(si) bruožas, vaikų kultūros plėtojimo prielaida. Spontaniškas žaismingumas skleidžiasi per vaikų tyrinėjimą ir eksperimentavimą, visavertiškai įgyvendinamas per savarankiškai pačių vaikų kuriamus žaidimus. Vaikai ugdomi, įsitraukę į žaidimus, žaisdami

sensomotorinius tyrinėjimo žaidimus, savarankiškai kurdami vaizduote paremtus režisūrinius, siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. Tikslingai formuojant(is) siauresnius, savitus gebėjimus žaidžiami didaktiniai žaidimai. Ugdymo(si) procese išlaikomas balansas tarp savarankiškai vaikų kuriamų siužetinių vaidmenų žaidimų ir ugdomųjų žaidimų su taisyklėmis;

2. vaikų patirtinio ugdymosi būdai. Susidomėję įvairiomis veiklomis, stebėdami, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami, dalindamiesi patirtimi, vaikai visais pojūčiais patiria, pajaučia objektus, jų savybes, ryšius, reiškinius ir procesus, atranda tai, kas jiems nauja, gilina supratimą ir plėtoja gebėjimus. Ugdymo(si) procese skatinami šie vaikų patirtinio ugdymosi būdai: personalizuotas, savivaldus, dialogiškas, judrus, įkūnytasis ugdymasis, ugdymasis tyrinėjant, kuriant, reflektuojant.

Regiono ypatumai, mokyklos savitumas ir bendruomenės poreikiai

Nuo 2015 metų Kauno lopšelis-darželis „Vyturėlis“ yra Socialinio emocinio ugdymo asociacijos narys. Darželyje yra sukurtas savitas ugdymo modelis orientuotas į stiprų emocinio intelekto ugdymą bei sveikos gyvensenos įgūdžių formavimą.

Darželis turi baseiną. Vaikai jau nuo trejų metų mokosi plaukti darželyje. Kai sulaukia priešmokyklinio amžiaus, mokyti plaukti vyksta į Kauno Plaukimo mokyklos baseiną. Tai yra paties darželio iniciatyva, siekiant įstaigos veiklos strategijos ir iniciatyvos orientuotos į vaikų sveikatos stiprinimą, šeimų ir viso darželio personalo ryšį ir bendrystę.

Kauno lopšelis-darželis „Vyturėlis“, siekdamas tapti dvikalbe ikimokyklinio ugdymo mokykla, bei skatindamas tarptautinę socialinę partnerystę pasirašė socialinio bendradarbiavimo sutartį su AIESEC Lithuania organizacija. AIESEC yra ne pelno siekianti, ne politinė bei didžiausia jaunimo valdoma organizacija pasaulyje. Ji kuria savanoriščių bei stažuotčių projektus Lietuvoje ir užsienyje. Darželyje dažnai savanoriauja savanoriai iš Turkijos, Graikijos, Hong Kongo, Ukrainos. Ši praktika sukūrė labai didelę pridėtinę vertę įstaigos mokytojams užsienio kalbos tobulinimui, o ugdytiniams socialinių ir kultūrinių kompetencijų ugdymui.

Darželis ieško galimybių priimti kuo daugiau tarptautinių šeimų vaikų į įstaigą, sudarant sąlygas Kauno miesto tarptautinei bendruomenei gauti kokybišką ugdymą mažiesiems. Šiuo metu Kauno lopšelyje-darželyje „Vyturėlis“ mokosi du vaikai iš Filipinų Respublikos. Šios šeimos gyvena ir dirba Kaune.

Pasirašytos socialinės partnerystės sutartys su KTU inžinerijos licėjumi, siekiant stiprinti STEAM bei patyriminio ugdymo metodus ir būdus, su Lietuvos teniso sąjunga, siekiant integruoti teniso sporto šakos užsiėmimus įgyvendinant Sveikatą stiprinančios mokyklos programą.

Programoje atsižvelgiama į reikšmingus geografinius, istorinius, kultūrinius, socialinius Kauno miesto bei Eigulių seniūnijos ypatumus. Įgyvendinant „mokyklos be sienų“ prieigą dažniausiai vaikų lankomos vietos – Kalniečių parkas, šv. Jurgio Matulaičio vienuolynas, Eigulių biblioteka, Kleboniščio miškas, Eigulių kapinaitės, Kauno pilis, Senamiestis, Kauno oro uostas, Pažaislio vienuolynas, Zoologijos sodas, T. Ivanausko zoologijos muziejus, Algio Žikevičiaus Saugaus vaiko mokykla.

Darželio bendruomenė yra atsakinga, atvira, generuojanti idėjas, nebijanti iššūkių ir ambicingų tikslų.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Darželyje dirba mokytojai, kokybiškai ir inovatyviai ugdantys šiuolaikinį vaiką, nes puikiai išmano naujausias ugdymo tendencijas. Mokytojai supranta savo misiją – būti vaiko pagalbininku, padedančiu jam augti, bręsti, skleistis, tobulėti, besistengiančiu pažinti kiekvieno vaiko individualybę, pasirinkti ir taikyti tinkamas ugdymo strategijas, gebėti sukurti grupėje psichologiškai saugią aplinką, matyti vaiko ugdymo perspektyvą, profesionaliai organizuoti ugdymo ir ugdymosi procesą, palaikyti ir stiprinti vaiko galias, tinkamai vertinti jo pasiekimus bei daromą pažangą.

Kvalifikuota mokytojų komanda geba įvertinti ir ugdyti šiuolaikinio vaiko kompetencijas, suteikti kvalifikuotą pagalbą atsižvelgiant į individualius ir specialiuosius vaikų poreikius, galimybes priimti ji toki, koks jis yra. Mokytojai vieningai laikosi nuostatos, kad svarbiausia yra užtikrinti aktyvų vaiko dalyvavimą Darželio gyvenime ir suteikti galimybę dalyvauti, priimant sprendimus, liečiančius jo gyvenimą darželyje. Vaikai turi galimybę reikšti savo nuomonę, teikti siūlymus ir rinktis veiklą pagal savo interesus bei poreikius.

Didelis dėmesys skiriamas personalo profesinės kompetencijos tobulinimui, šeimų telkimui ir švietimui. Mokytojai dalinasi inovatyvia vaikų ugdymo patirtimi su miesto ir šalies mokytojais, kelia profesinę kvalifikaciją dalyvaudami mokymuose, seminaruose, kursuose.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo turinys sudarytas remiantis šiais principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę. *Principai Programoje pateikti laikantis eiliškumo pagal svarbą darželio bendruomenei, kai pirmasis principas yra pats reikšmingiausias ir svarbiausias:*

1. lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdieniui rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

2. žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

3. vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

4. šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusių, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

5. reflekyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmis atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarsto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

6. kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

7. įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

8. sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

9. ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

10. integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

11. vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Programoje, keldamas uždavinius tikslui pasiekti, Darželis numato lanksčias ugdymo(si) sąlygas, kurios skatina tiksle nusakytų vaikų galių auginimą ir padeda vaikams tapti, pasitikintiems, besirūpinantiems savimi ir kitais, jautriems kultūrinei ir socialinei įvairovei, komunikabiliems, lanksčiai mąstantiems, kūrybingiems ir sėkmingai besimokantiems.

Programos tikslui pasiekti būtina įgyvendinti šiuos uždavinius:

1. kurti lėtąjį ugdymą(si) ir tyrinėjimą skatinančius kontekstus, siekiant suteikti vaikams pasimėgavimo ugdymo(si) procesu jausmą, palengvinti ugdymo(si) procesą bei sėkmingai įtraukti visus vaikus į veiklą;

2. taikyti universalus dizaino mokymuisi priegią, kaip visų vaikų ugdymo(si) sėkmės prielaidą;

3. atpažinti kiekvieno vaiko prigimtines galias bei ugdymo(si) poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;

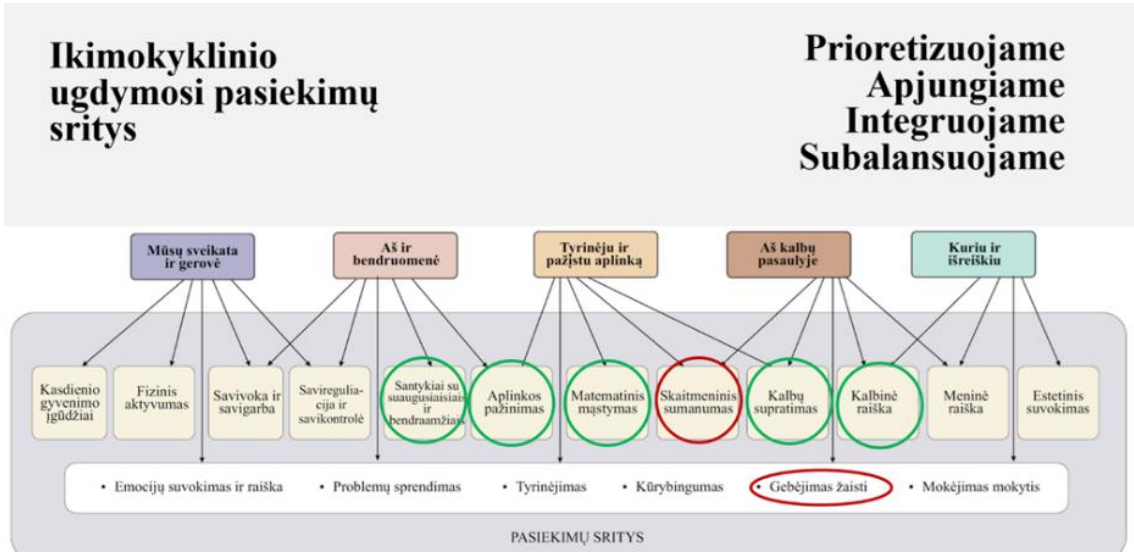
4. į vaiką ir jo vertybių ugdymą orientuotame, integraliame visuminiame ugdymo(si) procese tikslingai taikyti vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamas pedagogines strategijas, ugdymo(si) priemones, taip sukuriant lanksčią ir ugdymą(si) stimuliuojančią ugdymo(si) aplinką ir kontekstus;

5. organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio ugdymo(si) metodus (tyrinėjimus, išvykas ir kt.), pripažįstant žaismę ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip pagrindinę ugdymo(si) formą;

6. siekiant užtikrinti sėkmingą kiekvieno vaiko ugdymo(si) procesą, sudaryti galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti daromą pažangą ir juos sistemingai fiksuoti, vertinti ir aptarti su tėvais (globėjais);

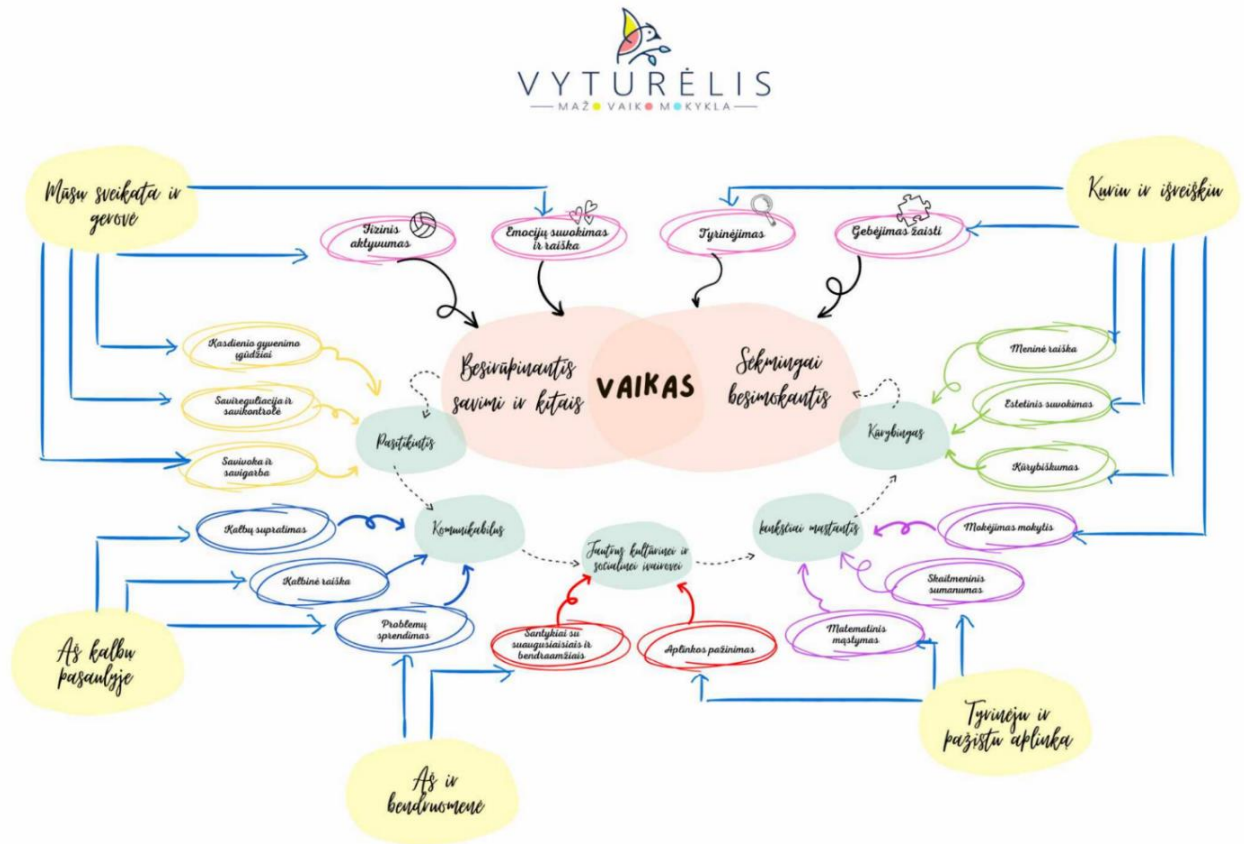
7. kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su šeima, švietimo pagalbos specialistais ir kitais Darželio darbuotojais bei socialiniais partneriais.

Ikimokyklinio ugdymo rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymosi procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Ugdymosi pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią visų vaiko potencinių galių ūgtį. Programoje vaikų ugdymo(si) rezultatus nusako šios pasiekimų sritys ir jas sudarantys dėmenys. Kiekviena kokybiškai įgyvendinama vaiko raidą skatinančio visuminio ikimokyklinio ugdymosi sritis (Mūsų sveikata ir gerovė, Aš ir bendruomenė, Aš kalbų pasaulyje, Tyrinėju ir pažįstu aplinką, Kuriu ir išreiškiu) plėtoja visų 18 pasiekimų sričių vaiko pasiekimus. Užtikrinamas darnus visų pasiekimų plėtojimas, nors skirtingų ugdymosi sričių poveikis atskirų pasiekimų ūgčiai skirtingas (2 pav.).

2 pav. Išimokyklinio ugdymosi pasiekimų sričių ir ugdymosi sričių dermė

Programoje išskiriamos vaiko galios – pasitikintis, besirūpinantis savimi ir kitais, jautrus kultūrinei įvairovei, komunikabilus, lanksčiai mąstantis, kūrybingas ir sėkmingai besimokantis. Darželio konceptualus išimokyklinio ugdymo programos modelis (3 pav.) pagrindžia Programos turinį.

3 pav. Kauno lopšelio-darželio „Vyturėlis“ konceptualus išimokyklinio ugdymo programos modelis

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Kuriant Programos ugdymo(si) turinį vadovaujamosi požiūriu, skatinančiu modeliuoti ugdymą, kurio centre yra vaikas, o ne mokytojas. Siūloma organizuoti ugdymo procesą, kad vaikams būtų sudarytos sąlygos patiems aktyviai veikti, tyrinėti, kurti individualiai ir kartu su grupės draugais, pasirinkti ir išbandyti skirtingus veikimo bei mokymosi būdus, pajauti ar apmąstyti, kurie būdai jiems labiau tinka, padeda įgyvendinti sumanymą. Didesnis svoris tenka spontaniškam, vaiko inicijuotam ugdymuisi, nei tikslingai organizuotam, vadovaujamam ugdymui. Tačiau mokytojo vaidmuo išlieka aktyvus, tik kitoks, taikomi kiti ugdymo būdai – įgalinantys, provokuojantys, keliantys iššūkius, paremiantys vaiko ugdymąsi.

Ugdymosi procesas yra atviras vaikų iniciatyvoms, idėjoms, tyrinėjimams, kūrybinei saviraiškai. Jis leidžia atsiskleisti vaikų požiūriui į pasaulį, atrasti ir vystyti savus pasaulio tyrinėjimo ir kūrybinės raiškos būdus. Taigi, leidžia į ugdymosi procesą pažvelgti iš vaiko ir vaikų perspektyvos. Ugdymosi kontekstams kurti reikalingos aukšto lygio priemonės ir procesas, dialogų su vaikais, motyvuojančių vaikus ir pažadinančių jų autentišką mokymąsi, plėtojimas. Mokytojui svarbu stebėti, kuo domisi, ko nori, kaip mokosi ir kuria vaikai, kad atsiskleistų autentiškas vaiko požiūris į pasaulį. Kuriamos prielaidos pereiti nuo ilgą laiką vyravusios dvikryptės pedagogo ir vaiko sąveikos prie papildytos dialoginės vaiko sąveikos – priklausymo grupei, ugdymosi bendradarbiaujančiose grupėse, mokymosi vienas iš kito.

Aplinka - tai trečiasis ugdytojas. Toks ugdymo procesas laikomas trišaliai aktyviu – aktyvus besimokantysis, nes veikia, aktyvus mokytojas, nes kuria besimokančiajam veikti palankią aplinką, aktyvi tarp jų sukuriama aplinka, nes apima veikimą ir kaitą. Siekiama atsisakyti vizualinės taršos, palikti erdvę kiek įmanoma tuščią, didinant erdvės multisensoriškumą, tam, kad mokytojas galėtų kurti įtraukiančius ugdymosi kontekstus. Kontekstas – mokytojo apgalvotos situacijos ir jai parengtos, estetiškai sukomponuotos aplinkos, įtraukiančios vaikus į veiklą, pažadinančios jo tyrinėjimus ir kūrybinius ieškojimus, visuma. Kuriant įtraukiančius ugdymosi kontekstus, atkreipiamas dėmesys į keletą esminių elementų: tai medžiagiškumo, dekoratiškumo dimensijas, kaitą ir estetiką.

Kuriant ugdymosi kontekstus, vadovaujamosi UDM strategija, kuri leidžia užtikrinti socialinę ir edukacinę visų vaikų įtrauktį į ugdymo procesą. Ši strategija grįsta neuromokslų teorijomis, kuriomis remiantis išplėta samprata, kad kiekvienas individas pasaulį mato, suvokia ir mokosi skirtingai, todėl ugdymo procesas turėtų būti orientuotas į įvairovę. Strategija atskleidžia, kaip galima modeliuoti į kiekvieno vaiko ugdymosi sėkmę orientuotą bendrą ugdymo procesą: kaip kelti lanksčius ugdymo tikslus (uždavinius), kaip apmąstyti, kokiais skirtingais būdais vaikai parodys, kad pasiekė iškeltus tikslus; kaip numatyti kliūtis, su kuriomis gali susidurti skirtingų poreikių turintys, skirtingai besimokantys vaikai; kaip numatyti įvairius būdus ir priemones, į ugdymo procesą įtraukiančius kiekvieną vaiką; kaip parinkti įvairius vaikams reikalingos informacijos pateikimo būdus, skirtingų ugdymo sričių „kalbomis“ ir simboliais, modeliais ir kitais sisteminimo bei apibendrinimo būdais; kaip sukurti įvairias veiklos ir raiškos galimybes. Įvairovė kuriama, siekiant kuo labiau sumažinti ugdymosi kliūtis, kad kiekvienas vaikas turėtų galimybę pasirinkti sau patogiausią, veiksmingiausią ugdymosi būdą.

Kuriant ugdymosi kontekstus, įgyvendinamos ir lauko pedagogikos idėjos. Plėtojamos praktikos, kai ugdymasis iš uždarų vidaus aplinkų persikelia į ugdymo įstaigos lauko aplinkas, lauko aplinkoje kuriant vaikams visuminio ugdymosi galimybes: vaikai lauke gali piešti, mokytis matematikos, skaityti ir rašyti, ne tik stebėti ar kitaip tyrinėti gamtą. Mažinama takoskyra tarp vaikų žaidimo ir ikiakademių gebėjimų ugdymosi atliekant kitas veiklas, nes tai skaido ugdymosi procesą, einama link vaiko mokymosi žaidžiant, žaismės mokantis.

Programoje mokytojui siūloma daug įvairių vaikus į ugdymąsi įtraukiančių *kontekstų* kūrimo būdų:

- smalsumą, tyrinėjimus, kūrybinę raišką skatinančios aplinkos modeliavimas;
- vaikų dėmesį patraukiančių priemonių parinkimas ir vaikus įtraukiančių situacijų kūrimas, stengiantis atliepti vaikų domėjimosi įvairovę;
- stebėjimas, ką ir kaip veikia vaikai, vaikų veiklos dokumentavimas, dialogas su vaikais, juos padrašinant tolesniems, netikėtiems tyrinėjimams;
- skatinimas mąstyti, plėtoti savo idėjas, naudojant įvairias medžiagas, priemones, pakeičiant situaciją;
- vaikų drašinimas tikrinti ir tas savo idėjas, teorijas, vaizduotės produktus, kurie, suaugusiųjų akimis, yra nereikšmingi ar klaidingi;
- dialogų tarp kontrastingų dalykų kūrimo strategijos taikymas;
- provokacijos, iššūkio situacijos kūrimas;
- tyrinėjimo, kūrybos situacijų kontrolės perleidimas vaikams;
- klausimų uždavimas, siekiant padėti vaikams rasti žodžius savo idėjoms išreikšti;
- atvirieji klausimai vaikams apie tai, ką jie atliko, kas nutiko ir kt., užduodami pagal vaiko supratimą, sekant jo mąstymo eigą;
- skatinimas pabandyti tai, ką daro kitas, diskutuoti;
- vaizduotės, prisiminimų, „mąstymo rankomis“, „mąstymo visu kūnu“, „įkūnytojo mokymosi“, uoslės ir kitų pojūčių įtraukimas;
- pakankamai laiko vaikams mąstyti, tyrinėti ir kt. skyrimas.

Kontekstų kūrimas yra gerai apgalvotas, apmąstytos situacijos, įtraukiančios vaikus į veiklą, pažadinančios jų tyrinėjimus, kūrybinius bandymus. Tuose pačiuose sukurtuose ugdymosi kontekstuose vaikai save išreikš skirtingai, kadangi sukurta aplinka yra atvira įvairiems vaikų bandymams, idėjų plėtojimui sąveikose tarp vaikų, yra vietos ir pedagogo inicijuotiems iššūkiams ar netiesioginei paramai.

Kontekstams kurti palankios formos yra kūrybinės dirbtuvės, kūrybinės ateljė, tyrinėjimų laboratorijos, tyrinėjimų stotelės, projektai, išvykos ir kt.

Ugdymosi kontekstų kūrimas padeda išspręsti šias dilemas:

- orientuoja į vaiko žinojimo kūrimą, o ne į žinių perdavimą ir perėmimą;
- sukuria galimybes mokytis visumiškai, kompleksiškai, o ne atliekant dalines užduotis;
- sutelkia dėmesį į vaiko kuriamas asmenines prasmes, o ne į pedagogo perduodamas prasmes;
- integruoja realaus gyvenimo ir mokslinėmis žiniomis grindžiamas situacijas, kuria neformalią ugdymosi aplinką;
- skatina mokymąsi bendradarbiaujant, o ne tik individualų mokymąsi; • plėtoja mokymosi kultūrą.

Siūlomų ugdymo formų pristatymas:

1. Tyrinėjimų laboratorija – vaikų tyrinėjimams sukurtas ugdymosi kontekstas nuolat veikiančioje laboratorijoje. Sukurtas kontekstas – tai priemonės, įranga, tyrinėjimo įrankiai, radinių fiksavimo formos, tam tikras jų išdėstymas, provokacijos, sumodeliuotos tyrinėjimo situacijos ir kt. Laboratorija gali veikti atskiroje patalpoje arba tai gali būti grupėje įrengta nuolatinė tyrinėjimų erdvė.

2. Tyrinėjimų stotelė ar stotelės – vaikų tyrinėjimams sukurtas ugdymosi kontekstas visoje grupės ir (ar) lauko aplinkoje. Sukurtas kontekstas – tai priemonės, įranga, tyrinėjimo įrankiai, radinių fiksavimo formos, tam tikras jų išdėstymas, provokacijos, sumodeliuotos tyrinėjimo situacijos ir kt. Grupėje kuriant ugdymosi kontekstą su tyrinėjimų stotelėmis, laisvai pertvarkoma visa aplinka, atsisakoma stacionariai veikiančių tradicinių erdvių. Gali būti kuriamos savo turiniu įvairios tyrinėjimų stotelės, pvz., judesių tyrinėjimo stotelė, muzikos tyrinėjimo stotelė ir pan.

3. Atradimų stotelė ar stotelės – į vaikų asmeninius ar bendrus atradimus vedančio ugdymosi konteksto kūrimas visoje grupės ir (ar) lauko aplinkoje. Sukurtas kontekstas orientuotas į tai, kas nepatirta, nematyta, negirdėta, nepajauta, atradimą, išbandymą, kūrimą. Priemonės, tyrinėjimo ir

mąstymo įrankiai, kontrastingos medžiagos, refleksijų formos parinktos ir išdėstytos taip, kad skatintų į įprastus dalykus pažvelgti kitaip.

4. Spontaniški tyrinėjimai – visoje grupės aplinkoje sukurtas netikėtus spontaniškus atradimus skatinantis ugdymosi kontekstas. Parenkami žaislai, daiktai ar sukuriamos priemonės, su kuriais vaikai atlieka įprastus veiksmus, kurių rezultatas jiems būna netikėtas, nustebina, pradžiugina. Sukurtas kontekstas skirtas į regėjimo lauką patekusių žaislų, daiktų, priemonių spontaniškam tyrinėjimui, kuris būdingas vaikams iki 3 metų.

5. Pažinimo sala ar salos – visoje grupės ir (ar) lauko aplinkoje sukurtas ugdymosi kontekstas, plečiantis vaiko pažinimą kuo įvairesniais patirtiniais būdais. Sukurtas kontekstas apima ne tik tyrinėjimui skirtas priemones, bet ir aplinkas, priemones, būdus, provokacijas, sumodeliuotas situacijas pajauti, įsivaizduoti, modeliuoti, kurti, išreikšti, pristatyti, reflektuoti.

6. Bendravimo sala ar salos – grupės ir (ar) lauko, ir (ar) skaitmeninėje aplinkoje sukurtas ugdymosi kontekstas, orientuotas paskatinti kontaktus, santykius, ryšius, komunikavimą tarp vaikų ir mokymąsi spręsti kylančias bendravimo problemas. Sukurtas kontekstas – tai bendrų žaidimų, bendros veiklos vietos; priemonės, įranga, tyrinėjimo, radinių ir refleksijų įrankiai, padedantys aiškintis ir kurti tarpusavio santykius.

7. Problemų sprendimo stotelė ar stotelės – grupės ir (ar) lauko aplinkoje sukurtas ugdymosi kontekstas, skatinantis mokytis spręsti problemas. Kontekstas – tai priemonės, įranga, tam tikras jų išdėstymas; sukurtos provokacijų, iššūkio situacijos; problemų tyrinėjimo iš skirtingos perspektyvos ir sprendimo įrankiai, refleksijos formos ir kt.

8. Istorijų kūrimo stotelė ar stotelės – sukurtas ugdymosi kontekstas, skatinantis vaikus kurti istorijas. Tai erdvės, kuriose yra knygų, paveikslėlių, meno priemonių, priemonių vaizdo ir garso įrašams, priemonių istorijoms pristatyti, diskusijoms; sumodeliuotos provokacijos, iššūkio situacijos.

9. Vaikų projektas – sukurtas ugdymosi kontekstas, skatinantis pačius vaikus surasti idėją projektui, rinkti informaciją, tyrinėti, kurti, parengti projekto pristatymą ir jį pristatyti kitiems.

10. Virtuali kelionė – sukurtos sąlygos ir kontekstas, naudojantis skaitmeninėmis technologijomis, susisiekti su kitų Lietuvos regionų ar užsienio šalių ugdymo įstaigomis ir dalytis patirtimi su šių įstaigų vaikais.

11. Kūrybinė ateljė – ateljė veiklos forma siejama su menininko ar amatininko dirbtuvių įvaizdžiu. Tai atskiroje patalpoje arba grupėje įrengta nuolatinė erdvė, pasižyminti išskirtine medžiagų ir priemonių gausa bei įvairove. Čia svarbu, kad jos būtų matomos ir sistemiškai išdėstytos, kad vaikas turėtų galimybę matyti ir pasirinkti. Organizuojant veiklą ateljė forma, pabrėžiama estetinė dimensija, vyksta nuolatinis „dialogas“ tarp vaiko ir medžiagų, vaiko ir suaugusiojo bei bendraamžių. Todėl darbinis triukšmas, pokalbiai, laisvas darbo vietos pasirinkimas ar jos pakeitimas yra neatsiejama ateljė veiklos dalis.

12. Kūrybinės dirbtuvės – bendradarbiavimu grįsta kūrybinės veiklos forma, skirta konkrečiai kūrybinei idėjai įgyvendinti. Joms organizuoti sukuriamas konkretus kontekstas, o jų organizavimas trunka apibrėžtą laiko tarpą. Organizuojant veiklą kūrybinių dirbtuvių forma, pabrėžiama ne individuali vaiko kūrybinė raiška, bet bendras visos grupės darbas, siekiant įgyvendinti konkrečią idėją. Todėl kūrybinių dirbtuvių pabaigoje aptariamas ne tik bendras rezultatas, bet ir pats kūrybos ir bendradarbiavimo procesas.

Priemonės darželio erdvėje turėtų būti pateikiamos, atsižvelgiant į temos aktualijas ir ugdymosi veiklą. Keliame klausimą, kokia yra konkrečios priemonės paskirtis? Ar ji naudojama kasdien ir nuolat? Jei tam tikras elementas ant sienos atlieka estetinę funkciją, jis gali būti eksponuojamas ilgesnį laiką. Jei tai priemonė, susijusi su ugdomąja veikla, ji turėtų būti keičiama, atsižvelgiant į mokymosi aspektą, prasmę. Priemonės, atliekančios mokomąją funkciją, gali būti eksponuojamos, pasitelkiant įvairius sprendimus: ant molbertų, durų, vaikų spintelių, kartono lapų ir kt. Aplinkoje siūloma rinktis natūralias žemės spalvas; ruošiant priemones ir parenkant sienų ir baldų spalvas, vengti „aštrių“, sintetinių dėmių. Taip vaikams kuriame ramesnę ir jaukesnę aplinką.

Svarbu, kad aplinkoje būtų natūralių medžiagų ir priemonių, skatinančių vaikus kurti, rinkinių (dėžių, lagaminų).

Kontekstas – pedagogo laikinai sukurta mokymosi erdvė su tikslingomis priemonėmis, turinti konkrečią teminę paskirtį. Kurdami situacijas, kuriose vaikas galėtų savarankiškai veikti ir įsitraukti, pedagogai atsitraukia nuo vadovavimo procesui, bet pereina į skatintojo ir konsultanto, stebėtojo poziciją. Pedagogas įsitraukia tik tą akimirką, kai vaikui reikalinga pagalba ar paskatinimas.

Siūlomos inovatyvios veiklos idėjos orientuotos kurti kontekstus aktyviam, iniciatyviam, judriam, patirtiniam, tyrinėjimais grindžiamam, kūrybiškam, saviraiškiam, dialogiškam, visuminiam, įtraukiam, sudarančiam daug skirtingų galimybių veikti, pažinti, kurti, komunikuoti, reflektuoti vaikų ugdymuisi. Inovatyvios veiklos idėjos orientuotos padėti vaikui tapti savo ugdymosi ekspertu.

Didelis dėmesys skiriamas STEAM inovacijoms – gamtamoksliniam, technologiniam, inžineriniam, matematiniam ir meniniam ugdymuisi. Daug dėmesio skiriama informatinio mąstymo prielaidų plėtojimui. STEAM ugdymas ikimokyklinio amžiaus vaikams nėra per daug sudėtingas, nes yra paremtas natūraliu vaiko domėjimusi, kaip „veikia“ jį supantis pasaulis, polinkiu kurti daiktus ir tikrinti, kaip veikia jie. Kasdienė aplinka, kuria natūraliai domisi vaikas, šiandien yra ir natūrali (gamtinė), ir žmogaus sukurta („matantys“, „girdintys“, „kalbantys“ daiktai, pvz., žaislas, pakartojantis vaiko pasakytus žodžius). Parūpinus šiuolaikinių ugdymo priemonių, vaikai savaime perpranta technologinius, inžinerinius, matematinius, gamtamokslinius dalykus. Vaiko holistinis, sinkretiškas pasaulio suvokimas yra palanki prielaida svarbiam STEAM ugdymo principui – gamtamokslinio, matematinio, inžinerinio, technologinio ugdymo integracijai įgyvendinti.

Gamtamokslinis ugdymasis ikimokyklinio amžiaus vaikams yra mokymasis kelti klausimus apie supantį pasaulį, jį stebėti, tyrinėti, aiškintis priežasties ir padarinio ryšius, numatyti pasekmes, galimas reakcijas, argumentuoti gautus įrodymus. Vaikų domėjimosi centre yra gamtos objektai bei reiškiniai, struktūros (pvz., Žemė, Saulės sistema, ekosistemos) ir procesai, sąveikos, energija, kaita, paveldimumas.

Technologinis ugdymasis vaikams yra išradingas paprastų mechanizmų, veikiančios įrangos, turinčios tam tikras funkcijas, robotų kūrimas, naudojant krumpliaračius, ratus, gumeles, šviesos šaltinius ir kt., sukurtų modelių išbandymas, taip pat informacinių komunikacinių technologijų ir medijų naudojimas kasdienei veiklai papildyti. Inžinerinis ugdymasis vaikams yra medžiagų tyrinėjimas, statinių ir įrenginių projektavimas, dizaino sprendimų kūrimas, funkcijų numatymas, konstravimas, statymas, aiškinantis pusiausvyros, stabilumo, jungčių, struktūrų ypatumus ir mokantis argumentuoti sprendimus.

Meninė kūryba vaikams yra domėjimasis naujais, nežinomais, sudėtingais meninės raiškos ir dizaino dalykais, gebėjimas įsivaizduoti, fantazuoti, ieškoti netikėtų idėjų, pertvarkyti, pritaikyti.

Matematinis ugdymasis vaikams yra spalvos, formos, dydžio, erdvės, laiko supratimo plėtojimas, skaičiavimas, matavimas, problemų sprendimas, matematinio mąstymo ugdymasis, mokymasis atpažinti dėsningumus, modelius ir struktūras, informatinis mąstymas, kodavimas, programavimas.

Skaitmeniniu raštingumu ikimokykliniame amžiuje laikomas gebėjimas naudotis skaitmeninėmis technologijomis ieškant informacijos, bendraujant ir sprendžiant pagrindines problemas įvairiose gyvenimo srityse. Šis gebėjimas laikomas vienu iš aštuonių XXI amžiaus gebėjimų. Norint, kad vaikai augtų ne tik kaip technologijų naudotojai, bet ir pradėtų suvokti, kaip technologijos veikia, kas už jų slypi, ugdomas jų informatinis mąstymas. Informatinis mąstymas – tai gebėjimas atpažinti ir formuluoti įvairius uždavinius (situacijas, problemas), logiškai tvarkyti ir analizuoti duomenis, juos atvaizduoti, taikant schemas ir modelius, įvertinti galimybes išspręsti problemą, bandyti automatizuoti sprendimą, naudojantis šiuolaikinėmis technologijomis.

Veiksmingi STEAM ugdymo ikimokykliniame amžiuje būdai:

- iššūkių, provokacijų vaikų ugdymuisi kūrimas;
- „atvirų“, tyrinėti skatinančių medžiagų naudojimas;
- vaiko interesų ir tyrinėjimų moderavimas klausimais;

- į tyrinėjimus įtraukiančių istorijų taikymas;
- tikslingi STEAM turinio pokalbiai, klausimai, diskusijos, samprotavimai, pasinaudojant natūraliai susikūrusiomis kasdienėmis gyvenimo ir veiklos akimirkomis, vartojant veiklų aprašuose pasiūlytas STEAM srities ir kitas sąvokas, pedagogui pateiktą naudingą dalykinę informaciją;
- orientavimasis į aplinkos reiškinių tyrinėjimą, kaip pažinimo ir kūrybos kontekstą;
- vaikų ugdymąsi paremiančių ir papildančių šiuolaikinių technologijų naudojimas.

V. UGDYMO(SI) TURINYS

Programoje ugdymo(si) turinys pateikiamas pagal prioritetizuojamas *vaiko galias*, siekiant 3-iojo ir 6-ojo pasiekimų žingsnio ir vadovaujantis *rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo pedagogams „Žaismė ir atradimai“ bei „Patirčių erdvės“*.

VI. VAIKO UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMO(SI) TĘSTINUMAS

Vaiko pasiekimai dokumentuojami ir analizuojami:

- siekiant pažinti, kaip jis mokosi;
- siekiant paremti jo mokymąsi;
- siekiant atskleisti ir padėti visavertiškai plėtoti potencialias vaiko galias (ir SUP atveju);
- siekiant pastebėti, ar vaikas neužsibuvo viename pasiekimų žingsnyje ir įgalinti jį daryti pažangą;
- reflektuoti savo, kaip mokytojo, ugdymo proceso kokybę.

Darželyje yra laikomasi susitarimo vaiko pasiekimus dokumentuoti ir analizuoti vadovaujantis pasiekimų vertinimo etapais: stebėjimu, dokumentavimu, interpretavimu, refleksija ir taikymu (4 pav.).

4 pav. Pasiekimų vertinimo etapai

Vaikų pasiekimų dokumentavimas bei stebėsena padeda siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės:

- geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;

- kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;
- nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveikų su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;
- derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

Informacija apie vaikų pasiekimus kaupiama vaiko pasiekimų aplanke, apraše, skaitmeninėje laikmenoje. Vaiko pasiekimai fiksuojami trumpais komentarais, nurodant ugdymosi pasiekimų sritį ir pasiekimų žingsnį, kurį yra pasiekęs vaikas, vaiko pažangą, vaiko stiprybes ir tolesnio tobulėjimo žingsnius. Apie vaikų ugdymosi pasiekimus sprendžiama iš vaikų kasdienės veiklos ir jos rezultatų. Mokytojai nuolat dokumentuoja ugdymo procesą, renka reikšmingus vaikų ugdymosi proceso ir pasiekimų įrodymus (stebėjimo medžiagą, nuotraukas, vaizdo, garso įrašus ir kt.), analizuoja vaikų ugdymosi pažangą. Mokytojas yra savo organizuojamo ugdymo proceso kokybės tyrėjas, vertinantis savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymosi pažangai. Ugdymo procesas planuojamas atsižvelgiant į vaikų ugdymosi pasiekimus ir vaikų pažangos analizės rezultatus.

Mokytojai nuolatos teikia vaiką motyvuojantį, įtraukiantį, auginantį grįžtamąjį ryšį. Su vaikais reflektuojama apie veiklos procesą ir rezultatus, sėkmes ir nesėkmes, vaikai mokosi patys įsivertinti savo ugdymosi patirtis ir pasiekimus. Vaikų pasiekimai ir pažanga numatytais laiko tarpais ir pagal poreikį aptariami su vaiko šeima.

Vaikų ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos reikalavimų.

Modeliuojant ugdymo(si) turinį labai svarbiu aspektu tampa ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų dermė bei sklandus tęstinumas ir perėjimas iš vienos programos į kitą (5 pav.).

5 pav. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo tęstinumas